

Дідківський Анатолій

к.с.-г.н., доцент

Ковальчук Віталій

к.с.-г.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир

ЕКСТЕР'ЄРНА ОЦІНКА ТА МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Програмою створення нових молочних порід в Україні визначено породні особливості та цільові стандарти для української чорно-рябої молочної породи, які є основним орієнтиром у селекційному процесі створення й удосконалення внутріпородних типів тварин [1].

У всіх країнах світу інтенсивного тваринництва застосовують оцінку екстер'єру і конституції тварин. Досить вказати, що США своїми успіхами у розведенні найбільш високопродуктивної молочної породи у світі голштинської худоби значною мірою зобов'язані селекції тварин за типом, першу модель якого було розроблено селекціонерами ще в 1922 р. У результаті довгорічної цілеспрямованої селекції було створено голштинська худобу з яскраво вираженим молочним типом тварин. оцінка типу будови тіла входить як складова у всі селекційні програми при вдосконаленні існуючих та створенні нових типів і порід [2].

Лінійну оцінку за типом тілобудови корів проводили в стаді племзавода української чорно-рябої молочної породи СТОВ “Хлібороб” Козятинського району Вінницької області. Оцінка корів за типом проводилася згідно методики [3].

Лінійна оцінка екстер'єру молочної худоби проводиться за 50-бальною системою за 18 ознаками. Крайні точки шкали відповідають крайнім біологічним обмеженням для даної ознаки. До ознак у яких крайні біологічні відхилення оцінюються від 1 (негативне) до 50 (позитивне), а середній розвиток 25 балів відносяться: ріст, міцність будови, глибина тулуба, вираженість трикутника, довжина крижів, ширина крижів, переднє прикріплення вимені, прикріплення задньої частини вимені, підтримка вимені, глибина вимені. У решти ознак – спина, кут крижів, задні ноги (вигляд збоку), ратиці, постанова ратиць, розміщення дійок, розмір дійок, крайні

відхилення у бік до 50 балів визначаються як недоліки статті, а розвиток з оцінкою в 25 балів вважається найкращим варіантом її вираженості.

За результатами проведеної лінійної оцінки будується графік екстер'єрного профілю, де осьова лінія - це нульова відмітка, яка відповідає оцінці ознак в 25 балів. Відхилення вліво на три сігми показує, що дана ознака оцінюється нижче ніж в 25 балів, а відхилення вправо – про кращий розвиток ознак.

Оцінку молочної продуктивності здійснювали за контрольними доїннями, які проводили 1 раз на місяць з одночасним визначенням у добових зразках молока вмісту жиру і білка на приладі "Екомілк КАМ-98.2А".

За викладеною методикою в племзаводі української чорно-рябої молочної породи СТОВ "Хлібороб" була проведена оцінка типу тілобудови 120 корів української чорно-рябої молочної породи.

В цілому корови української чорно-рябої молочної породи мають нормальний ріст, достатньо міцну будову з глибоким, добре розвиненим тулубом, з добре вираженим молочним трикутником., що відповідає модельній тварині. Спина та крижі у тварин в основному рівні. Крижі достатньо довгі і в міру широкі. Тварини мають дещо шабlistу постанову задніх кінцівок. Ратиці значно роздвоені, але не в тій мірі щоб бути травмованими, постановка ратиць правильна. Корови мають міцне прикріплення передньої частини вимені. Задня частина вимені прикріплена достатньо високо і дуже вузьке. Підтримуюча зв'язка слабка, в результаті чого загальне прикріплення вимені і його глибина не відповідають моделі. Дійки розміщені назовні і за розміром дещо короткуваті.

Таким чином в результаті лінійної оцінки типа тілобудови тварин, встановлено, що корови української чорно-рябої молочної породи не відповідають моделі, особливо за ознаками вим'я.

Одним із завдання наших досліджень було проаналізувати молочну продуктивність корів української молочної породи за ряд лактацій та порівняти із стандартом породи.

В результаті досліджень встановлено, що поряд з задовільною оцінкою типа тілобудови, корови української чорно-рябої молочної породи мають добрі показники молочної продуктивності за 1, 2 та 3 лактації.

Так, надій тварин за першу, другу і третю лактації перевершував стандарт породи на 795, 1578 та 1561 кг молока відповідно. В середньому по стаду за ряд лактацій надій становив 5045 кг молока, вміст жиру в молоці – 3,60 % та кількість молочного жиру – 186 кг. Ці показники відповідають та перевищують параметри стандарту породи.

Між показниками продуктивності існує висока достовірність при $P < 0,001$, крім показників продуктивності між II-III лактаціями.

Література

1. Башенко М.І. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід [Текст] / М.І. Башенко, Л.М. Хмельничий [Текст] // Тваринництво України. – 1998. – № 10. – С. 9- 12.
2. Розведення сільськогосподарських тварин [Текст] / М.З. Басовський, В.П. Буркат, Д.Т. Віннічук [та ін.]. – Біла Церква, 2001. – 400 с.

3. Методические рекомендации по оценке быков по типу их дочерей, получаемых при поглотительном скрещивании коров отечественных пород с голштинами [Текст] / Ж.Г. Логинов, П.Н. Прохоренко, А.Н. Дидковский. — Л., 1989. — 31 с.

